

28.3.2014

Dnro 976/4/13

Ratkaisija: Oikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Esittelijäneuvos Kaija Tanttinen-Laakkonen

HALKIOLASTEN SEURANTA JULKISESSA TERVEYDENHUOLLOSSA

- - -

3.3.4 Halkiolasten seuranta

Valviran lausunnon mukaan Suomessa syntyy vuosittain 120 – 140 lasta, joilla todetaan synnynnäinen suun halkio, yleisin halkiotyyppi on suulakihalkio. Halkio vaikuttaa lapsen ulkonäköön, syömiseen, kuuloon sekä puheen ja hampaiston kehittymiseen. Suomessa halkioiden leikkaushoito on keskitetty kahteen erikoissairaanhoidon yksikköön: Husukeen (Huuli- ja suulakihalkiokeskus) Helsingissä ja Oulun yliopistolliseen sairaalaan Oulussa. Vallitsevan hoitokäytännön mukaan lapselle tehdään suulaen sulku 9 – 10 kuukauden ikäisenä. Lapsen puheen kehittymistä seurataan Husuken seurantakäynneillä 3-, 5- ja 8-vuotiaana. Ongelmat puheen kehityksessä ovat yleisiä halkiolapsilla. Puheen kuntoutuksen vakiintunut hoitomuoto on puheterapia.

Valviran foniatrian alan pysyvän asiantuntijan, erikoislääkäri - - - mukaan Husuken seurantaohjelman täydentämiseksi ja usein ilmenevien laajempien kielellisen kehityksen pulmien vuoksi halkiolapset ovat yleensä myös keskussairaalaapiirin/yliopistosairaalan foniatriin seurannoissa. Tällöin foniatri vastaa lapsen kokonaiskuntoutuksesta ja kuntoutussuunnitelman laatimisesta.

Pysyvä asiantuntija toteaa, että kaikkien halkiolasten tulisi olla foniatrian (eli puhe- ja äänihäiriöiden) erikoislääkäriin seurannoissa oman alueen keskus- tai yliopistosairaaloissa. Foniatri on perehtynyt niin halkion aiheuttamiin puheongelmiin kuin myös muihin puheen, kielen ja oppimisen vaikeuksiin. Myös Valviran mukaan kunnissa ja sairaanhoitopiireissä tulisi huolehtia siitä, että kaikki halkiolapset olisivat foniatrian erikoislääkärien seurannassa.

Oikeusasiamiehellä ei ole laillisuusvalvojana syytä kyseenalaistaa näitä lääketieteellisiä asiantuntijalausuntoja, joihin hän yhtyy. Halkiolasten kuuluminen foniatrian erikoislääkäriin seurantaan julkisessa terveydenhuollossa olisi hänen mielestään omiaan turvaamaan lapsen oikeuksien yleissopimuksessa tarkoitettujen terveyspalveluiden ja perustuslaissa turvattujen riittävien terveyspalveluiden toteutumista.

4 TOIMENPITEET

Oikeusasiamies esitti Valviralle, että se ohjaa käytettävissään olevin keinoin julkista terveydenhuoltoa järjestämään halkiolasten seurannan foniatrian erikoislääkäreille. Hän pyysi Valvira ilmoittamaan hänelle 30.6.2014 mennessä toimenpiteistään asiassa.